

POSTANOWIENIE

Dnia 15 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska (przewodniczący)

SSN Monika Koba

SSN Anna Kozłowska (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa A. S. i D. S.
przeciwko P. sp. z o.o. w W.
o przywrócenie stanu zgodnego z prawem,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 15 lutego 2018 r.,
zażalenia powodów
na postanowienie Sądu Okręgowego w W.
z dnia 5 września 2017 r., sygn. akt IV Ca (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

W sprawie z powództwa A. S. i D. S. przeciwko P. sp. z o.o. w W. o przywrócenie stanu zgodnego z prawem przez usunięcie instalacji gazowej, Sąd Rejonowy w W. wyrokiem z dnia 2 grudnia 2014 r. oddalił powództwo.

Powodowie od tego wyroku wnieśli apelację. W toku postępowania apelacyjnego, na rozprawie w dniu 29 kwietnia 2016 r. pełnomocnicy stron wnieśli o zawieszenie postępowania i jak wynika z protokołu tej rozprawy, Sąd Okręgowy w

W. postanowił zawiesić postępowanie apelacyjne na podstawie art. 178 k.p.c. Wobec nie złożenia w ciągu roku od daty zawieszenia postępowania wniosku o jego podjęcie, Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 29 maja 2017 r. umorzył postępowanie apelacyjne. Postanowienie to zaskarżyli skargą kasacyjną powodowie.

Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 5 września 2017 r. odrzucił skargę kasacyjną jako niedopuszczalną, wskazując w uzasadnieniu, że właściwym środkiem zaskarżenia byłoby zażalenie, które jednak i tak nie mogłoby być skutecznie wniesione do Sądu Najwyższego, z uwagi na wartość przedmiotu sporu poniżej progu ustawowego.

W zażaleniu na postanowienie z dnia 5 września 2017 r. powodowie domagali się jego uchylecia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398¹ § 1 k.p.c. skarga kasacyjna przysługuje od wydanego przez sąd drugiej instancji prawomocnego wyroku lub postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania kończącego postępowanie w sprawie. Przy przyjęciu, że postanowienie o umorzeniu postępowania apelacyjnego kończy postępowanie w sprawie, rozważenia wymagało czy postanowienie to jest tym orzeczeniem, które, zgodnie z art. 398¹ § 1 k.p.c., podlega zaskarżeniu skargą kasacyjną czy też, jak przewiduje art. 394¹ § 2 k.p.c., podlega zaskarżeniu zażaleniem (z zastrzeżeniem, że ten środek zaskarżenia służy wówczas, gdy w sprawie przysługuje skarga kasacyjna i nie chodzi o postanowienie, o których mowa w art. 398¹ k.p.c.).

Nie budzi wątpliwości, że jeżeli ustawa przewiduje zaskarżenie postanowienia o umorzeniu postępowania kończącego postępowanie w sprawie zażaleniem (art. 394¹ § 2 k.p.c.), to zaskarżenie takiego postanowienia skargą kasacyjną, przewidzianą w art. 398¹ § 1 k.p.c. należy wykluczyć i odwrotnie, jeżeli postanowienie o umorzeniu postępowania kończące postępowanie w sprawie podlega zaskarżeniu skargą kasacyjną to nie może podlegać zaskarżeniu zażaleniem. Nasuwa się, więc wniosek, że postanowienia takie, a więc zarówno te, o których mowa w art. 394¹ § 2 k.p.c. i te, o których mowa w art. 398¹ § 1 k.p.c., nie

mogą dotyczyć tej samej materii, ani zapadać w tych samych okolicznościach faktycznych i procesowych.

Rozróżnienie postanowień kończących postępowanie w sprawie podlegających zaskarżeniu albo skargą kasacyjną albo zażaleniem wymaga wskazania po pierwsze na wagę skargi kasacyjnej i po drugie na sposób procedowania sądu drugiej instancji, wynikający przede wszystkim z art. 386 § 3 k.p.c. Tak więc skarga kasacyjna, jako środek prawny o szczególnej randze, ma zastosowanie tylko do orzeczeń o największym znaczeniu procesowym. Wobec tego zaskarżeniu w tym trybie podlegają orzeczenia merytoryczne, co do istoty sprawy (art. 386 § 1 k.p.c.). Jest jasne, że oprócz takich orzeczeń sąd drugiej instancji wydaje postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu oraz umorzenia postępowania. Właściwym przykładem są tu postanowienie uchylające zaskarżony wyrok z jednoczesnym odrzuceniem pozwu lub umorzeniem postępowania wydane w warunkach wynikających z art. 386 § 3, a więc postanowienia rozstrzygające kwestie dotyczące przesłanek procesowych (por. art. 199, 1099, 1124 k.p.c.), jak również sytuacja, gdy powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew lub, jeżeli wydanie wyroku stało się z innych przyczyn zbędne lub niedopuszczalne (art. 355 § 1 k.p.c.). We wszystkich tych wypadkach wchodzi w grę okoliczności istniejące przed wydaniem zaskarżonego wyroku, które nie zostały uwzględnione przez sąd pierwszej instancji i okoliczności, które powstały dopiero po tym wyroku, a zatem okoliczności następcze. Ponadto, w kategorii zdarzeń skutkujących umorzeniem postępowania w sprawie uwzględnić należy zawarcie ugody. W postępowaniu apelacyjnym nie ma przeszkód do zawarcia ugody sądowej. Jej zawarcie ze skutkiem prawnym (art. 223 § 2 w związku z art. 203 § 4 i art. 391 § 1 k.p.c.) skutkuje uchyleniem zaskarżonego wyroku i umorzeniem postępowania w sprawie na podstawie art. 386 § 3 k.p.c. Z powyższego, zatem wynika, że chodzi o rozstrzygnięcia obejmujące postępowanie w sprawie w całości (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2013 r. III CZ 12/13, z dnia 25 września 2014 r. II CZ 45/14, nie publ.).

Umorzenie postępowania apelacyjnego z powodu zaniechania złożenia w czasie właściwym wniosku o podjęcie zawieszonego postępowania apelacyjnego nie mieści się w kategorii postanowień wydanych przez sąd drugiej instancji

w warunkach regulowanych art. 386 § 3 k.p.c. Postanowienie w tym przedmiocie, jak trafnie wskazał Sąd Okręgowy, podlega zatem, stosownie do art. 394¹ § 2 k.p.c., zaskarżeniu zażaleniem i to o tyle, o ile w danej sprawie przysługuje skarga kasacyjna.

Dodać można, że w przeszłości takie postanowienie rzeczywiście podlegało zaskarżeniu do Sądu Najwyższego kasacją; było to w stanie prawnym obowiązującym przed dniem 1 lipca 2000 r., a więc przed wejściem w życie ustawy z dnia 24 maja 2000 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz ustawy o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. z 2000 r. Nr 48, poz. 554 – art. 1 pkt 22).

W aktualnym stanie prawnym odrzucenie skargi kasacyjnej jako niedopuszczalnej było prawidłowe, przy czym, co skarżący powinni byli dostrzec, wartość przedmiotu sporu poniżej progu ustawowego wynikającego z art. 398² § 1 k.p.c. również czyniła ją nieodpuszczalną (bez względu na wątpliwości co do właściwego środka procesowego dla zaskarżenia postanowienia z dnia 29 maja 2017 r.).

Z uwagi na powyższe Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji (art. 394¹ § 1 w związku z art. 398¹⁴ i art. 398²¹ k.p.c.).

aj

r.g.